

vsiliti svoj jezik za državni jezik! Očitano, da bi morali že v prvi seji koj rešiti vsa pereča vprašanja, je bedasto. Tudi rokodelce, ko pride na štero, si najprej izprazni svoje kovčege, razpostavi svoje orodje, si izbere prostor in se le potem gre na delo.

Kako se je izvršila volitev predsedstva, je že znano. Dr. Groß je izvoljen. Ker je koroški Dobernik propadel in ni prišel niti v poštev, si ga pa je nemški nacionalverband izvolil za svojega načelnika.

V četrtek, dne 31. junija, so se podali poslanci in gosposka zbornica v dvor, da čujejo cesarjev prestolni govor. Bil je najdaljši prestolni govor, kar jih poznamo v avstrijski ustavni zgodovini. Prizori ob prestolnem govoru so bili jako slikoviti. Točno ob 11. uri je vstopila cesarica z gospo nadvojvodinjo Marijo Jožefo in v spremstvu nadvojvodinj, spoštljivo pozdravljena od navzočih. Kmalu nato je prišel v dvorano Njegovo Veličanstvo, pred njim ministri, z nadvojvodi. Podpredsednik gosposke zbornice knez Fürstenberg je zaklical cesarju trikratni „Živel!“, čemu so se zbrani navdušeno odzvali. Klici so utihnili šele, ko je cesar sedel na prestol, se pokrnil in z daleč slišnim glasom pričel brati prestolni govor. Posebne posebno pomembne točke prestolnega govora je cesar bral s povzdignjenim glasom. Člani državnega zbora so spremljali mnogo točk cesarjevega sporočila z navdušenim, mnogokrat do viharnega navdušenja stopnjevanjem pritrjevanjem. Ko je vladar končal govor, je zadonelo novo, vedno se obnavljajoče pritrjevanje. Ploskanje in klici „Živel!“ kar niso hoteli prenehati. Cesar se je vedno znova s prestola sem zahvaljeval s pokloni za ovacije. Ko se je cesar dvignil, je zaklical predsednik poslanske zbornice dr. Groß cesarju trikratni „Živel!“, ki so ga navzoči tako viharno ponovili, da glasov cesarske pesmi, ki se je zaigrala tako pri vstopu cesarja, kakor tudi zdaj, ni bilo slišati. Ovacije, katerih so se tudi povabljeni gosti viharno udeležili, so napravile na cesarja očitno najgloblji in najveselejši vtisk. V trenutku, ko je cesar zapustil dvorano, je prišla cesarica v spremstvu nadvojvodinj s svojega sedeža. V tem trenutku so pričeli navzoči z viharnim vzklikavanjem, ki je vršelo po dvoranah kot vihar. Kakor pri ovacijah za cesarja, je bilo tudi sedaj slišati klice „Živela!“ v vseh jezikih avstrijske rodne narodov. Vedno znova se je zahvaljevala cesarica za navdušene poklonitve s pokloni. Pri vseh udeležnikih je zapustila ta svečana otvoritev državnega zbora nepozaben vtisk, kar je zopet dokaz, kako globoka in odkrita sta ljubezen in spoštovanje, katero uživa cesarska dvojica pri vseh svojih narodih in njih zastopnikih.

V torek se bo sklepalo o novem pravilnem redu za zbornico — če ne pride kaj drugega vmes. Vse stranke, pred vsem naša jugoslovanska, želijo namreč dati izraza tudi največji želji svojih volilcev, želji po miru. Mogoče je torej, da se pridejo prej na vrsto mirovne izjave.

V sredo, ako ne pride mirovna razprava vmes,

poznanja po celi fari je korecal radi tega, ker je znal odpirati pri govorjenju usta in sukati jezik ne kakor navadno hribovec na jedno stran, ampak kar na tri. Da pa izrazim to Fičovo čednost in prednost po remšniški: Plajt je umel besede postavljati na pravo od vseh strani. Pri vsej ogromni množini na pravo ubranih besed pa je še kramal s celim košem listnjakom — dobre volje, od katere je nesebično podarjal starim in mladim.

Prepričan sem, da se niste niti sedaj do dna uganili ter zapametovali Fičevih čednosti in zmožnosti. Kako pa tudi? Saj vendar vsak po človeško prikrojen kristjan zna govoriti in dobre volje biti. Vse res! A jaz sem kaplanoval na visokem v hribih, koder morate korakoma priznati, da sta hribovec dokaj tuja zgovornost in dobra volja. Meni v dušobrižnost zaupane planinske ovce so bile zadovoljne, da so sunkoma in prav počasi pehale človeške zvoke med svet.

Radi globokih grab in strmih grebenov so si služili moji farani vsakdanji kruh krvavih žuljev in ourkoma potnega obraza. Vsled dela in trpljenja so bili na znotraj in zunaj strogo resnega značaja brez smeha in krohoti. Vkljub zavoram jezika in smeha bodi jim v čast pribito: znali so ceniti, spoštovati in ljubiti človeka urnega govora ter bogato založene dobre volje.

Sedaj bote vsi umeli, zakaj da je bil obče prijubljen in spoštovan Plajtov Fič. Govoriti je znal naglo in gladko, povrh pa je še imel za vsakega merico dobre volje, to je bilo vse Fičovo premoženje in dostojanstvo.

Edaj, ko sva se spoznala s Plajtom, je mahal po resno moški poti 40 let. Bil je primerno visoke rasti, moško lepega obraza in res razposajeno blebečave dobre volje. Ob delavnikih si je služil kruh s tem, da je drvaril. Po nedeljah pa je poplaknjeval

se bo začela proračunska razprava. Ministrski predsednik grof Klam jo bo otvoril s velikim političnim govorom. Nemci, zahtevajo, da se mora grof Klam v tem govoru odločno izreči proti zahtevam slovanskih strank, sicer zapustita njih ministra Berenrajter in Urban ministrske sedeže. Ker noben minister ne gre rač z mehkega ministrskega stola, bosta dr. Urban in Berenrajter že sama poskrbela za pomirjenje Nemcev, ki se vedejo kot politični otroci. Nevarnejše kakor nemška jeza je za Klama, ker se nima nobene večine za proračun, kar mu lahko postane v teku 14 dni smrtonosno varno, seveda mislimo, da pomirimo državnega pravdnika, le na politično smrt.

Prestolni govor.

Cesar je dne 31. maja otvoril državni zbor s prestolnim govorom. V njem obeta, da se hoče držati ustave ter spoštovati svoboščine vseh narodov, ki so jim zajamčene v državnih zakonih. Iz tega sklepamo, da z državnim jezikom ne bo nič in da se bo enakopravnost vseh narodov odslej strogo varovala. Prišel je cesar na ustavo sedaj ne bo, ampak čakal na mir, da potem lažje preuredi Avstrijo. Jugoslovani so prepričani, da se potem izvrši takrat združenje vseh v monarhiji živčih Jugoslovancov. To prepričanje ni brez trdne podlage.

O kmetem stanju se v prestolnem govoru ne govori veliko, kar je znamenje, da sedanji ministrski predsednik bolj misli na industrijo, pri kateri je prej služil, kakor pa na kmetijski stan. Tudi zveza z Nemčijo se ne povdarja.

Prestolni govor je bil jako dolg, za to prinašamo le najvažnejše odlomke:

Spoštovanje svoboščin.

Volja Vsemogočnega je poklicala Mene v usodnem času na krmilo države. Od vsega početka sem si bil svest ogromne resnosti naloge, ki jo je božja previdnost naložila na Moja ramena. Toda jaz čutim voljo in moč v sebi, da v zvestem izpolnjevanju Svojih vladarskih dolžnosti po zgledu Svojega vzvišenega prednika z božjo pomočjo izpolnim svojo vzvišeno službo.

Državni blagor ne pogreša več one uspešne pospešitve, ki mu jo more dati vztrajno sodelovanje vestnega ljudskega zastopa, ki svoje dolžnosti pravilno razume.

Poklical sem Vas, častita gospoda, da vršite svoje ustavno delo ter Vas danes na pragu Vašega delovanja prisrčno pozdravljam.

Popolnoma se zavedajoč ustavnih dolžnosti, ki sem jih prevzel od Svojega prevzvišenega prednika, in iz lastnega najglobljšega prepričanja Vam hočem izjaviti in slovesno zagotoviti, da je Moja neomajna volja, vsikdar izvrševati svoje vladarske pravice v resnično ustavnem duhu, nekršene spoštovati svoboščine, zajamčene v državnih osnovnih zakonih in ne skrčen ohraniti državljanom oni delež na ustvaritvi državne volje, ki ga določa sedaj veljavna ustava.

V zvestem sodelovanju svojega ljudstva in njegovih zastopnikov vidim zanesljivo oporo za uspeh svojega delovanja in jaz mislim, da blagor države, katere slavni obstoj se je ohranil vsled trdnega in skupnega nastopa državljanov v viharjih svetovne

grlo zastoj. Ker se je režal in govoril za celo faro, ga je povabil rad vsak k mizi in mu ponudil poln kozarec; vsaj mu je v zahvalo katero na hitro ubrano povedal ter mu pokazal, kako treba zapotegniti hribovska usta, da potem ljudje pravijo: Človek se smeji.

Remšniški možje so Plajta cenili in ga napačali radi zgovornosti in tolikanj v planinah pogrešnega smeha.

Kaj se le ženski spol, kateremu sta na naglo zaokrožena beseda in od srca zvonko doneč smeh vse na svetu. Zaljubljeni — ne! govorimo po domače, ne po mestno prisiljeno, rade so imele Fičeta dekleta, žene in babure. Pri Adamovih potomcih je Plajt cvetel v časti; Evine hčerke so ga imele vsepovprek rade.

Sedaj pa vas vprašam: Ali mar nista uživanje časti pri moških in čišlanje pri ženskah bogastvo tega sveta? Človek, ki ima jesti in piti, za prigrizek in namazek pa še občo ljubav, ali ni tak bogat in sicer prav dobesedno vzeto?

V poletnem času je Fiček drvaril, govoril, pil in rajal. Pa v hribe se priklati zgodaj ostra zima z visokim snegom, ki zaplanka vse poti, samo ljubzenskih ne. Po zimi, v snegu in mrazu, so varali in prekuhivali moji hribovci mehke srčne občutke, sklepali zakonske zveze in obhajali gostije. Zgled in pa vzor vse zabave, vsega veselja je in ostane pri nas na kmetih — gostija!

Gostijo, ta pravcati raj veselja, po katerem se mi cedijo še dandanes sline, poznali in gojili so tudi moji Remšničani. Če se je ženil, je gostoval vsak bajtar kot gruntar, seveda vsak po svoje.

Zima, visoko snežena zima, ognjišče, ob katerem so se pogrevala in topila v ljubezni sicer oledenela planinska srca, je bila najbolj razsežno polje Plajtovega Fičeta. Ne pretiravam, če trdim, da brez

vojne, tudi za čas miru ne more biti varnejše zasedran, kakor v nedotakljivih pravicah zrelega in domoljubnega svobodnega ljudstva.

Prisege ne bo.

Svest si Svoje obveznosti, podati ustavno zaobljubo in trdno se držeti takoj po nastopu vlade naznanjenega namena, da to zaobljubo zvesto izpolnim, si moram zaeno držati pred očmi dotočbo državnoteljnega zakona, ki polaga odločbe v velikem trenutku mirovnega sklepa samo v Moje roke.

Jaz sem tudi prepričan, da blagoslovljeno precvitanje ustavnega življenja po neplodovitosti prejšnjih let in po političnih izjemnih razmerah vojne ne glede na rešitev onega gališkega vprašanja, za katero je že Moj vzvišeni prednik pokazal pot, ni mogoče brez uravnave ustavno- in upravno-pravnih podlag skupnega javnega življenja, tako v državi kakor v posameznih kraljestvih in deželah, zlasti na Češkem. In jaz zaupam v to, da spoznanje Vaše resne odgovornosti za uravnavo političnih razmer, vera v srečno bodočnost tako krasno ojačene države v tej grozni vojni. Vam, Moji častiti gospodje, podari moč, da ustvarite skupno z Menoj v kratkem predpogoje, da v okvirju enotnosti države in z zanesljivo sigurnostjo njenih opravil damo prostora tudi svobodnemu narodnemu in kulturnemu razvitku enakopravnih narodov.

Iz teh razmotrivanj sem se odločil, pridržati ustavno zaobljubo za, upam, ne daljni čas, ko bodo temelji nove, močne, srečne Avstrije za prihodnje rodove zopet zgrajeni na znotraj in na zunaj. Danes pa že izjavljam, da hočem biti Svojim zvestim narodom vedno pošten, ljubezniv in vesten vladar v smislu ustavne misli, katero smo prevzeli kot dedščino očetov, in v duhu one prave demokracije, ki je ravno med viharji svetovne vojne v činih skupnega ljudstva na fronti in doma čudovito prestala ognjeno preizkušnjo.

O Rusiji.

Veliki sosedni narod na vzhodu, s katerim nas je vezalo nekoč staro prijateljstvo, se najbrže po počasnem premisleku svojih pravih ciljev in nalog znova približuje mirovnemu naziranju in išče iz temnega pritiska pravo pot, ki rešuje imetja bodočnosti, predno jih je požrla brezmiselna vojna politika. Mi upamo v interesu človeštva, da ta razvoj notranje preobrazitve se prebori tudi na zunaj do moči polne volje in da taka razjasnitev javnega duha seže tudi na druge sovražne dežele. Kakor se skupina naših držav v neomajno težo bojuje za čast in obstoj, je pa in ostane napram vsakemu, ki pošteno opusti misel, ogrožati jo, rada pripravljena, pokopati prepričanje, in kdor potem hoče boljših, bolj človeških stikov, dobi na tej strani gotovo dobrohotnost, preveč spravljivega duha. Za sedaj pa ne opeša naša bojna volja, naš meč ne otopi.

Skrb za državljane.

Obžalujem rastoče žrtve, ki jih nalaga dolgotrajna vojna prebivalstvu. Obžalujem kri Mojih hrabrih vojakov, utrpitve vrlih meščanov, vse nadloge in stiske, ki jih prenašajo radi ljube domovine tako junako.

Ena najnujnejših nalog je, skrbeti za preostale po padlih in za one, ki so v vojni izgubili svoje

Plajta se ni vklepal v zakonske telege (jarem) noben samec ne vdovec. Pa nikar ne mislite, da bi bil Fiček mešetaril z zakonsko robo, da bi bil nastavljal drugim zakonske mreže v svoj lastni prid in korist. Ne! Obrekel bi ga na grdo in debelo, če bi trdil, da je bil za moje vednosti kovač in mešetar v zakonskih zadevah. Remšničani so zavezovali sami one nerazločljive vozle, ki jim pravimo zakon. Fičeta so vabili na gostije, da je gladko naglo govoril in veseljal povabljenec.

Da ne bom kvantal po nepotrebnem in na dolgo, povem na kratko: Fiček je bil na vsakem gostovanju camer (drug). Služba planinskega camera pa ni tako jednostavno priprosta, kakor znači nje ime. Ni samo dovolj, da bi popeljal camer nevesto pred oltar, dobro jedel in obilo pil, ne! Camer je v onih krajih kolo, ki mora neprestano vrteče sukati na gostiji govor in zabavo.

Kakor že obilo omenjeno, je držal v oblasti govor in zabavo na Remšniku jedino dobro Fiče, radi tega je tudi camroval gruntarjem in bajtarjem skozi desetletja. V Plajtovega Fiča, v najboljšega camera vse fare, katerega slavo bo trosilo ustno izročilo še v stoletja, je bilo uprtih za mojih časov, na njem je viselo in običalo marsikatero oko in srce.

Vsak mi bo zatrjevalno potrenil z očesom, če povem, da sta na svetu najnevarnejše orožje: žensko oko in srce. Prešeren je resnično pel: „Slep je, kdor se s petjem ukvarja.“ Jaz pa pravim: Trikrat in tisočkrat slep je, kdor se ukvarja z ženskim srcem in okom.

Proti pušicam, sulicam in mečem so se oklepali vitezi v železje. Proti kroglam krije in ščiti naše viteštvo mati zemlja; a ni ga tako trdega jekla, ne tako globokega strelskega jarka, katerega ne bi prevrtala ter preluknjala žensko oko in srce.

(Dalje prihodnjik.)

delazmožnost. Poleg tega gre za to, da razvijemo živahno politiko za blagor v dvojni smeri, na eni strani za pospešitev pridelovanja in na drugi strani za socialno skrb.

Izkušnje vojne so dokazale, kako čudovito prožno je pridelovanje. In zopet se bo moralo izkazati, ko bo šlo za to, napraviti prehod v bodoče mirovno gospodarstvo in iz mnogostranske vezanosti, ki jo je prinesla vojna s seboj, najti zopet pot v redni razvoj razmer.

Nič manj mi ni na srcu socialna skrb. Vojna je prizadejala ljudski sili težko škodo ter je pričakovati iz enačbe le od smotrene obljudovalne politike. Treba je močnih odredb na širokem polju ljudskega zdravstva. Boj proti ljudskim boleznim, preprečevanje visoke umrljivosti dojenčkov in roko v roki s tem dalekosežni razvoj naše mladinske skrbi, boj proti zanemarjanju dece in času primerni preustroj zastarelega mladostnega kazenskega prava bo Vaša skrb in skrb Moje vlade. Tudi bo treba skrbeti, da se zadosti stanovanjskim potrebam širokih mas, zlasti rodbinam z mnogimi otroci. Enako nujno zahtevajo rešitev. Vam že dolgo dobro znana vprašanja socialnega zavarovanja. Moja vlada bo smatrala za svojo dolžnost, da izpopolni zakon za varstvo delavcev. Posvečala bo posebno pozornost onemu delu našega delavstva, od katerega telesne in duševne zmoglosti je bodočnost naše ljudske sile in našega gospodarskega življenja v prvi vrsti odvisna: ženam in mladostnim delavcem. Tudi srednji stan, ki so ga gospodarske posledice vojne zadele posebno težko, ne sme pogrešati marljive državne skrbi.

Vse prebivalstvo ni samo popolnoma izpolnilo, marveč celo prekoslilo pričakovanja, ki jih je smela država v teh težkih časih staviti do njega: to prebivalstvo ne sme v državi doživeti nobenega razočaranja. Gotovo se bo uresničenje takega skrbstva moglo izvršiti le polagoma in z dobrim prevdankom, da ne uniči morda iz najboljših namenov izvršajoča prenapetost gospodarskih temeljev, na katerih se najdvigne zgradba socialnega blagostanja. Samo sodelovanje države in družbe po načrtu more pripraviti duševne in stvarne sile, ki jih zahteva izvedba one velike naloge.

Sklep.

Castita gospoda obeh zbornic državnega zbora! Velik trenutek je to, ki pripelje prvič novega vladarja skupaj z ljudskimi zastopniki. Skupna iskrena ljubezen do domovine, skupna trdna volja služiti domovini do skrajnosti, bodi blagoslov tega trenutka! Naj bi uvedel dobo cvetoče povzdige, dobo moči in ugleda za staroslavno Avstrijo, dobo sreče in blagra za Moje ljubljene narode! V to pomoz! Bog!

Naše žrtve za domovino.

V ogrskem mestu Keszthelyi je v bolnišnici umrl po daljši bolezni, dobljen na bojišču, ogrski Slovenec Ignac Ivko, doma iz Srednje Bistrice. Bil je tih, a vrl sin svojih staršev. Prideljen je bil domobranskim topničarjem.

Pri kraju Szastarka pri Krasniku na Rusko-Poljskem je dne 4. julija 1915 padel 19letni Anton Lesek, doma od Sv. Križa na Murskem polju. Poročilo o njegovi smrti je došlo šele nedavno. Padli je bil vrl sin, ljubljani brat in spoštovan pri vseh, ki so ga poznali. Bodi mu poljska zemljica prav lahka!

Pred nekaj tedni je padel na soški fronti junaške smrti praporščak Jožef Vošinek, doma iz Hošnice pri Slov. Bistrice. Zelo nadarjen, prijazen do vsakega, vedno vesele narave in nad vse priljubljen pri njegovih prijateljih, je moral zapustiti v zgodnji mladosti vse, kar mu je bilo ljubo in drago. Stal je pred durmi dopusta, da vidi po dolgih mesecih spet svoje domače, ki jim je bil ves čas najboljša podpora, največje veselje. Ali usoda je hotela pa drugače. Padla je slana in pobrala spet slovenskega junaka. Slava njegovemu spominu!

Dne 11. maja je bil od granate v glavo zadet črnovojnik Anton Haber, imejatelj male srebrne hrabrostne kolajne. Doma je bil v Gustajnu na Koroškem in v 32. letu svoje starosti. Pokopan je na vojaškem pokopališču v Ravni. Dne 13. maja sta pa padla kot žrtve sovražne granate Volgemut Jožef, doma iz Kicarja pri Ptujju, ter Benedikt Nosak, doma iz Ribnice na Pohorju. Oba sta bila zavedna Slovenca in prijatelja „Slov. Gospodarja.“ Pokopana sta na vojaškem pokopališču P. št. 3.

Velika žalost je zadela Andreja in Katarino Dovar iz Statembrega pri Makolah. Edini sin Jožef Dovar je bil na italijanskem bojišču dne 13. maja od sovražne granate močno ranjen in je takoj na večno zaspal. Bil je star 20 let. Rajnega je vse rado imelo. Dovarjevi hiši, ki je zvesta prijateljica „Slov. Gospodarja“, odkrito sožalje!

Dne 19. maja je daroval svoje mlado življenje za domovino Vincenc Antoljšič, desetnik pri 47. pešpolku, doma od St. Miklavža na Dravskem polju. Junak je bil svoj čas za kuharja, potem pa je dobil srd nad verolomnega Italijana, ter se je javil prostovoljno v vojno vrsto. Boril se je v Vipavski dolini. Ko so njegovi tovariši večinoma bolehalo radi slabega vremena, se je on držal kot jekleni vo-

jak. Ni ga pripognila nobena sila. Dne 19. maja ga je kos železa od sovražne mine zadel tako nesrečno, da je v štirih urah izdahlil svojo blago dušo. Pokojni je bil odlikovan radi hrabrosti s srebrno kolajno II. vrste ter je bil večkrat pohvaljen od svojih predpostavljenih. Čital je zelo rad slovenske časnike, posebno „Slov. Gospodarja.“

Dne 11. maja je prinesel brzobjav žalostno novice, da je posestnik Martin Vučina iz Sovjaka, župnika, Sv. Jurij ob Ščavnici, v bolnišnici v Brnu na Moravskem po kratki in mučni bolezni, spreviden s sv. zakramenti za umirajoče, izdihnil svojo dušo v 34. letu svoje starosti. Rajni je bil priden delavec ter lep vzgled vsem možem. Bil je ranjen na severnem bojišču in ko je ozdravel, je vstopil med boritelje proti Italijanom. Pa Gospod Bog mu je odločil, da se mu ni treba tam dalje bojevati ter mu je poslal smrtno bolezen, v kateri je daleč od svoje domovine našel prostor za svoje zemeljske preostanke. Zapustil je plakajočo ženo in dva majhna otročiča. Bil je zvest naročnik „Slov. Gospodarja.“

Z bojišča se nam piše dne 29. maja: Z žalostnim srcem naznanjamo tužno vest, da smo izgubili dne 25. maja našega nam dragega in nepozabnega tovariša in soborilca Alojzija Grajfonera. Zadel ga je sovražna granata v prsa tako močno, da je v nekaj trenutkih izdahlil svojo hrabro dušo. Bil je vrl slovenski junak, doma od Sv. Martina pri Vurbergu. Boril se je od začetka vojske na ruski fronti in sedaj že čez 18 mesecev proti našemu najhujšemu izdajalskemu sovražniku, Italijanu. Bil je zvest izpolnjevalec svojih vojaških dolžnosti. Bil je zvest cesarju in Avstriji tako dolgo in vdano, da ni položil svoje mlado življenje na oltar domovine v najlepši dobi, v 24. letu. Ostal nam bo v trajnem spominu. Lahka mu bodi kraška zemlja. Franc Roškar, desetnik od Sv. Jurija v Slov. gor.; Fran Gerlič od Sv. Petra pri Mariboru; Janko Ull od Sv. Ilije v Slov. gor.; Jakob Hrastnik, Janez Serceer in Jožef Fažman od Sv. Martina pri Vurbergu; Jakob Vake od Sv. Benedikta v Slov. gor.; Jožef Karner iz Kamnice.

Od Sv. Antona v Slov. gor. se nam piše: Vsled ran, dobljenih na laškem bojišču, je umrl v Ljubljani naš vrl mladenič Pet. Čeh, doma iz Zupetince. Bil je dober in značajan mladenič. Starši so z njim izgubili pridnega sina, naša mladeniška Marijina družba pa vrla družbenika. Teško prizadeti starši in drugi domači naj se tolažijo s tem, da mu bo Marija izprosila v nebesih večni mir in blaženost. — Mesece majnika smo spremili k zadnjemu počitku vsem priljubljenega župljana Ferdinanda Geratiča, posestnika v Cogetinceh. Dobil je na bojišču kroglo v glavo in je vsled nasledkov rane, ki je poškodovala možgane, moral v prezgodnji grob. Rajni je bil tihega, plemenitega značaja. Zapušča vdovo, ožaloščene starše, brata č. g. kaplana Ivana Geratiča in druge sorodnike. Naj mu bo lahka domača zemljica, katere zvest sin je bil, v nebesih pa naj mu sveti večna luč!

Iz Braunšvejga pri Slivnici se nam poroča žalostna novica, da je edini sin Ivan Ilnik moral dati svoje mlado življenje za domovino v 22. letu svoje starosti. Čez dve leti se je vojskoval na raznih bojiščih, a dne 25. maja t. l. ga je zadel sovražna krogla, kakor tudi lansko leto njegovega brata, 28letnega Boštjana. V najlepši dobi svojega življenja sta morala darovati svoje mlado življenje cesarju, dušo Bogu, sree pa Mariji.

Pretrajljiva in žalostna novica je zadela Šerugajevo družino na Kušerniku pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Oče in gospodar je nagle smrti zapustil to nemirno in solzno dolino. Kakor piše č. g. vojni kurat, je dne 14. maja, 53 let star, v vojaški bolnišnici mirno v Gospodu zaspal. Minulo je 5 mesecev, odkar se je poslovil od doma in kakor bi že slutil svojo smrt, je rekel: „Mene ne bo več nazaj.“ Rajni je bil mirnega in tihega značaja, vsem priljubljen in drag znanec.

Umrl je v bolnišnici v Brežicah dne 25. maja Anton Zemljak, doma iz Koprivnice. Poklican je bil leta 1915 v vojake, tam si je nakopal težko in neozdravljivo bolezen na srcu in obistih. Bolehal je nad eno leto ter zadnji čas trpel velike muke, vendar mirno, potrpežljivo in vdano v voljo božjo. Upal je trdno, posebno zadnje dni, da se ozdravi. A bilo je Bogu dopadljivo, v cvetju mladosti še le 20 let staroga poklicati ga iz te solzne doline.

Vsem padlim slovenskim junakom naj sveti večna luč!

Italijansko bojišče.

Deseta italijanska ofenziva je trajala od 13. maja do 1. junija. Ta dan je nastal odmor velikih napadov in sedaj se vršijo le manjši spopadi. Italijanska armada je v 19dnevni bitki izgubila nič manj nego 180.000 mož mrtvih, ranjenih in vjetih, a vspeh za te ogromne žrtve je naravnost malenkosten: gora Kuk in porušena vas Jamlje. Glavno pa je: Italijani kljub svojim ogromnim žrtvam v dosegljivi deseti bitki niso mogli prebiti naše fronte, ki stoji trdno in neomajano. Vzradoščen nad tem vspehom je naš cesar obiskal hrabre soške bojvnike, jim izrekel svojo

zahvalo in priznanje ter je njihovega slavnega voditelja Borooviča odlikoval z najvišjim vojaškim odlikovanjem, s komanderskim križcem vojaškega Marije-Terezijinega reda. — Sedanji odmor v deseti bitki pa še ne pomeni konca ofenzivnih italijanskih nakan. Iz Italije prihajajo poročila, ki pravijo, da se Kadornova armada zopet pripravlja na nove navale, ki bodo baje sedaj predvsem naperjeni na južni del kraške fronte proti Trstu. Tam leži važno hribovje „Grmada“ imenovano. Lahko so se v dosedanji ofenzivi ter se tudi v bodoče bodo na vso moč trudili, da bi z artilerijskim ognjem obvladovali okolico Trsta. Sloveči naš vojskovodja, hrvatski general Boroovič, pa se v zaupanju na božjo pomoč nadeja, da Lah tudi v bodoče ne bo prodrl proti Trstu. Pot mu zastavlja junaška naša armada, med njimi na tisoče slovenskih sinov.

Italijani izgubili 180.000 mož

V 19dnevni deseti soški bitki so Italijani vrgli v boj najmanj 35 svojih divizij, kakor se je dalo zapaziti in določiti v prvih vrstah. Po teh računih, ki jih je sestavil naš generalni štab po natančnih podatkih, je na 40 km široki fronti od Tolmina do morja naskakovala najmanj polovica vse italijanske armade. Mrtvih in ranjenih ima v tej ofenzivi do sedaj italijanska armada najmanj 160.000 mož, vjeli pa smo na d 160.000 mož, tako da znašajo celokupne italijanske izgube v deseti soški bitki krog 180 tisoč mož.

Kaj so Italijani pridobili?

V deseti italijanski ofenzivi so Lah pridobili na primorski fronti samo goro Kuk, ki v vojaškem oziru ni pomenljiva, in vas Jamlje na Krasu. Naša fronta na Primorskem stoji trdno.

Slovenski vojak o deseti ofenzivi.

Ob Soči, 30. maja.

Par razmeroma mirnih dni je preteklo tako, da ni več dvoma, da je končana (ali prekinjena) deseta sovražna ofenziva, ki se je ob hrabrem odporu naših čet izjalovila z groznimi izgubami za sovražnika. Ker je o dnevnem poteku bojev že iz uradnih poročil dovolj znano, hočem omeniti le nekaj podrobnosti, ki jih v časnikih ni bilo najti. Naš spodnještajerski (87.) pešpolk je tudi tokrat pod spretnim vodstvom častno rešil svojo prevažno nalogo. Imel je braniti 2 višini, ki ste bili v uradnem poročilu skoro dnevno imenovani kot cilj ljutih, pa brezvspešnih sovražnih napadov. Da se je sovražnik posluževal vseh mogočih sredstev, da bi prebil naše črto, je samoumljivo, kajti ta naval je presegal vse prejšnje. Kakor so izpovedali vjetniki, je Kadorna iz Sabotina opazoval potek bojev, navduševal vojake, obetal zlate gradove, pošiljal čete za četami, ki pa so bile vselej z ogromnimi izgubami vržene nazaj. Le enkrat se jim je posrečilo za par trenutkov, da so se na Sv. gori vzdržali in si ogledali malo samostan in cerkev, pa samo mimogrede, kajti vrli Slovenci so požrešnim kmažu dopovedali, da jih takrat ni bilo, ko smo cerkev pūvali (zidali) in jih zato še zdaj ni treba. Hočeš nočeš, morali so jo popihati, kar jih je ostalo, nazaj v svoje postojanke, drugi pa so šli „avanti“ proti Trstu in Ljubljani, kakor jim je Salandra napovedal pred dvema letoma, in danes se nahajajo na varnem nekje v avstrijskem zaledju. Tako se izpolnjujejo besede slavnega Gregorčiča, ki sklepa svojo proroksko pesem o Soči:

„In tuje, zemljelačne, vtopi

na dno razpenjenih valov!“

Mnogo pozdravov!

Jožef Lah, Sv. Lenart pri Vel. Ned.

Cesar in cesarica pri hrabrih soških bojvnikih.

V spremstvu zunanjega ministra grofa Černina in načelnika generalnega štaba pl. Arca sta cesar in cesarica dne 1. junija odpotovala na soško fronto. Cesarska dvojica se je dne 2. junija ob 7. uri pripehala v Ljubljano. Odtod se je cesar odpeljal preko Divače v Opčino na fronto, da izrazi svojim junaškim braniteljem ob Soči pohvale in priznanje. Ob začetku potovanja se mu je pridružil hrvatski general Boroovič. Cesar, poln hvaležnosti in priznanja za junaške branitelje ob Soči, je izročil generalu Borooviču najvišje vojaško odlikovanje, komanderski križ vojaškega reda Marije Terezije, ter je zaukazal sledeči razglas:

Moji armadi ob Soči!

Ne morem vsakemu posameznemu od Vas oko v oko osebno izreči svoje zahvale.

Komanderski križec vojaškega reda Marije Terezije, ki sem ga danes pripel na prsa Vašemu izbornemu voditelju, generalnemu polkovniku pl. Borooviču, naj predoči Moje najvišje priznanje ne samo armadnemu poveljniku, marveč naj bo Vam vsem, vodjem in vojakom, dokaz Moje globoke zahvale in ponosnega zadovoljstva.

V najtežji, večdnevni borbi ste odbili dolgo pripravljene, s posebno mogočnimi silami izvršene sov-